

การร่วมมือของสหวิชาชีพ

และการมีส่วนร่วมของชุมชน

ในการลดการจำหน่ายยาปฏิชีวนะในร้านชำภายในหมู่บ้าน

GROCERY

สถานการณ์...ยาปฏิชีวนะในร้านชำ

ปัจจุบันได้มีอุบัติการณ์การเพิ่มขึ้นของเชื้อแบคทีเรียดื้อยา ซึ่งมีสาเหตุมาจากการใช้ยาปฏิชีวนะอย่างไม่เหมาะสม อาจส่งผลให้ประชาชนเสี่ยงต่อการใช้ยาไม่ได้ผล และได้รับอันตรายจากยา

การดื้อยายาปฏิชีวนะเป็นปรากฏการณ์ตามธรรมชาติซึ่งเกิดขึ้นเมื่อมีการใช้ยาปฏิชีวนะ และยิ่งเกิดมากขึ้นเมื่อมีการใช้ยาปฏิชีวนะอย่างไม่เหมาะสม การซื้อยาปฏิชีวนะกินเองเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดการใช้ยาปฏิชีวนะอย่างไม่เหมาะสม ซึ่งในประเทศไทยประชาชนจำนวนมากนิยมซื้อยากินเองเพื่อรักษาอาการเจ็บป่วยเบื้องต้นโดยแหล่งกระจายยาที่สำคัญในหมู่บ้านคือร้านชำ

ในปัจจุบันกฎหมายการห้ามขายยาในร้านขายของชำในประเทศไทยยังไม่มีประสิทธิภาพที่เพียงพอ จึงจำเป็นต้องแก้ไขปัญหาดังกล่าว ควบคู่ไปกับการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับประชาชนได้รู้วิธีใช้ยาอย่างเหมาะสม

จุดมุ่งหมายของงานวิจัย...

เพื่อศึกษาพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับยาปฏิชีวนะของเจ้าของร้านชำวิธีการได้มาซึ่งยาปฏิชีวนะในร้านชำ และประเมินประสิทธิผลของการร่วมมือของสหวิชาชีพ และการมีส่วนร่วมของชุมชน(MPI&CI) ในการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาปฏิชีวนะ และจำนวนการได้มาซึ่งยาปฏิชีวนะของร้านขายของชำหลังจากการดำเนินการของการร่วมมือของ สหวิชาชีพและการมีส่วนร่วมของชุมชน

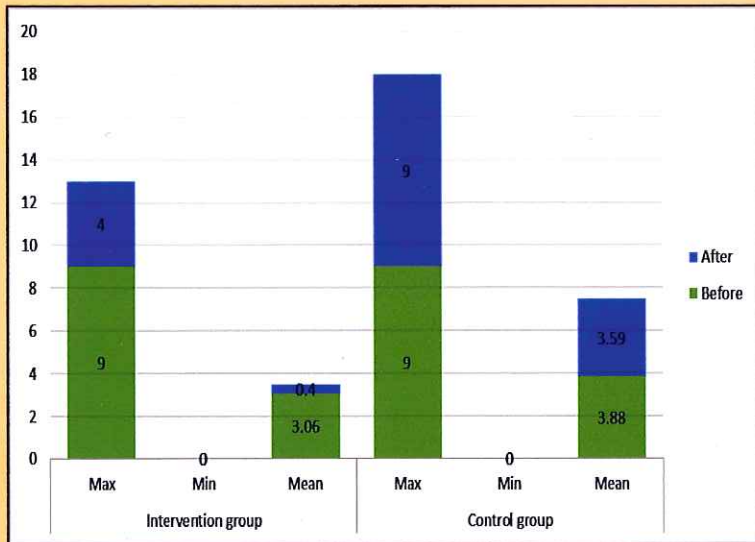
การศึกษานี้ทำขึ้นที่จังหวัดมหาสารคาม รวมทั้งหมดมีร้านขายของชำ 116 ร้านจากทั้งสองกลุ่ม แบ่งเป็น 48 ร้านในกลุ่มทดลอง(24 ร้านมาจากอำเภอพยัคภูมิพิสัย อีก 24 ร้าน มาจากอำเภอนาเชือก) และ ในกลุ่มเปรียบเทียบอีก 68 ร้าน (35 ร้านมาจากอำเภอโกสุมพิสัย อีก 33 ร้านมาจากอำเภอกันทรวิชัย) โดยในกลุ่มที่ได้รับการทดลองนั้นจะมีการให้ความรู้โดยผู้นำในหมู่บ้านหรือเหล่าอาสาสมัครด้านสุขภาพในหมู่บ้าน และพนักงานของรัฐบาล ซึ่งได้แก่ พนักงานสาธารณสุขหรือพนักงานจากองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเวลา 1 วัน สิ่งที่น่าสนใจศึกษาได้แก่

- ความรู้ของยาปฏิชีวนะของเจ้าของร้านขายของชำ
- จำนวนร้านขายของชำที่ขายยาปฏิชีวนะ
- ชนิดของยาปฏิชีวนะที่พบในร้านขายของชำ

ผลการศึกษา

จำนวนยาปฏิชีวนะที่พบในร้านขายของชำ

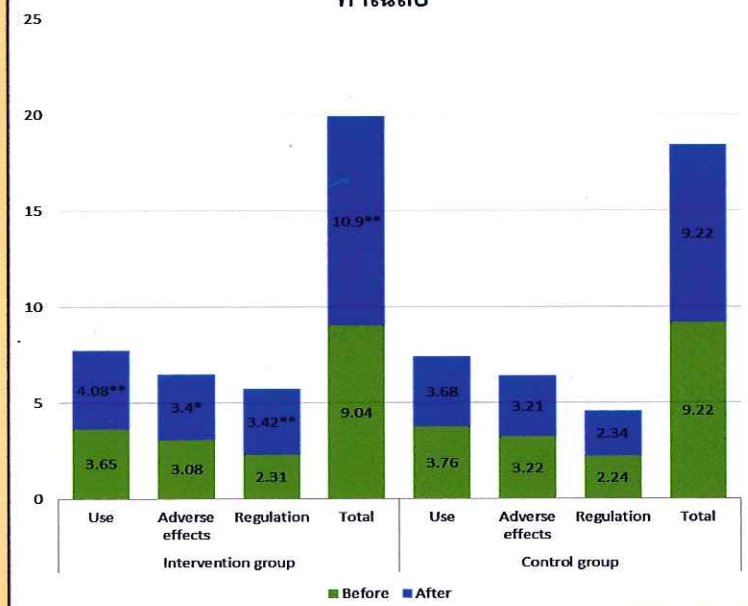
การให้ความรู้ ความเข้าใจของกลุ่มสหวิชาชีพและการมีส่วนร่วมของชุมชน ทำให้ จำนวนยาปฏิชีวนะที่พบในร้านขายของชำจากอยู่ที่ 3.06 ในกลุ่มทดลอง และ 3.88 ในกลุ่มควบคุม ลดลงเหลือ 0.40 ในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมเหลือ 3.59

ความรู้เกี่ยวกับยาปฏิชีวนะของเจ้าของร้านขายของชำ

ความรู้เกี่ยวกับยาต้านปฏิชีวนะของเจ้าของร้านขายของชำค่อนข้างน้อย ซึ่งพิสูจน์ได้จากการตอบคำถามเกี่ยวกับการใช้ยา, อาการข้างเคียง, และข้อมูลทั่วไปของยา แต่จะมีความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น หลังจากได้รับความรู้ ความเข้าใจเพิ่มเติมจากกลุ่ม สหสาขาวิชาชีพและการมีส่วนร่วมของชุมชน

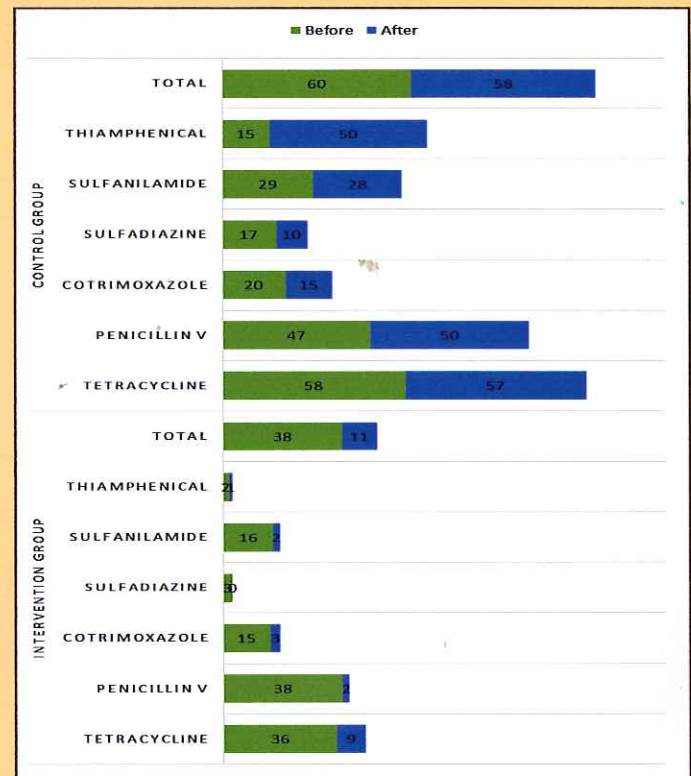
ค่าเฉลี่ย

ประสิทธิผลของ MPI&CI ต่อการขายยา Antibiotic ในร้านขายของชำ

ร้านขายของชำที่มียาปฏิชีวนะลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.001$) เมื่อได้รับความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง

ยาปฏิชีวนะที่พบแบ่งตามชนิด

สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้พบว่า การให้ความรู้ ความเข้าใจของกลุ่มสหวิชาชีพแก่ร้านชำ และการมีส่วนร่วมของชุมชน (MPI&CI) ช่วยลดยอดขายยาปฏิชีวนะในร้านชำในหมู่บ้านของประเทศไทยได้ จึงถือเป็นแนวทางการแก้ไขที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุการลดลงของการขายยาปฏิชีวนะในร้านขายของชำในหมู่บ้านในประเทศไทย